

Uttalanden om en intagens rätt att samtala enskilt med sin offentlige försvarare

I ett beslut den 5 november 1999 anförde JO Pennlöv följande.

Anmälan

I sin anmälan till JO mot Kriminalvårdsmyndigheten Tidaholm har AA anfört i huvudsak följande. I samband med en förhandling i Hallsbergs tingsrätt önskade jag ha ett enskilt samtal med min advokat, för att på så sätt kunna förbereda mig och advokaten inför förhandlingen. Detta medgavs inte av någon anledning. Både jag och advokaten påpekade att en klient har rätt att samtala enskilt. I stället fick vi samtala under bevakning av vakten BB, vilket medförde att förberedelserna inför förhandlingen minskade avsevärt. Poängteras skall att samtalsrummet är beläget på sådant vis att det ur säkerhetssynpunkt inte förelåg något hinder mot ett enskilt samtal. Jag fick vidare bära handfängsel under hela samtalet, trots att vi var i en låst byggnad med ett flertal vakter. I samtalsrummet fanns inga utvägar såsom fönster eller liknande, endast en dörr som bevakades av ytterligare två vakter.

Utredning

Jag har lånat in och tagit del av AA:s behandlingsjournal och s.k. KLAS- utdrag.

Efter remiss till Kriminalvårdsmyndigheten Tidaholm har kriminalvårdschefen CC anfört i huvudsak följande.

AA har klagat över att han i samband med förhandling i Hallsbergs tingsrätt den 1 december 1998 förvägrades rätten att tala enskilt med sin advokat.

För att utreda förhållandena har jag talat med de vårdare som medföljde transporten, BB, transportledare, DD, bilförare och EE, transportförare samt tagit del av anteckningar i KLAS-sammandrag beträffande AA.

Utredning

Hallsbergs tingsrätt hade begärt att kriminalvårdsmyndigheten skulle inställa AA till huvudförhandling den 1 december 1998. AA var misstänkt för bl.a. våld mot tjänsteman. Resan började vid 13-tiden och redan en kort stund efter starten bad AA att de skulle stanna för att han behövde ”kasta vatten”. Man stannade då man kom fram till polisstationen i Karlsborg. Resan fortsatte, men efter kort tid bad AA åter att bilen skulle stanna. Han fick då veta att han fick vänta tills de var framme i

Hallsberg eller också använda sig av den urinflaska som fanns i bilen. AA avstod från detta och uppsökte toalett efter framkomsten till Hallsberg. Att AA redan kort efter avfärden från Tidaholm önskade urinera samt hans uppträdande i övrigt uppfattades av de medföljande vårdarna som indikation på att det kunde vara risk för avvikande under transporten. Av detta skäl stannade man inte utefter vägen.

Då AA och de medföljande vårdarna kom till Hallsbergs tingsrätt parkerade de på gården till byggnaden. De gick in bakvägen till en souterrängvåning. På detta plan var även advokatrummet inrymt. Ett litet rum med endast en ingång och fönsterlöst. De var framme 30–40 minuter före utsatt huvudförhandling. Advokaten bad att få samtala med sin klient och de hänvisades till advokatrummet. Av säkerhetsskäl tillfrågades advokaten om det fanns något hinder mot att en tjänsteman var närvarande vid samtalet. Advokaten gav sitt samtycke. AA tillfrågades inte och lämnade heller ingen kommentar vid tillfället. De andra vårdarna befann sig utanför dörren. AA var fängslad under samtalet. Under transporten tillbaka till anstalten bad AA inte om att bilen skulle stanna.

De uppgifter som lämnats om advokatrummets belägenhet m.m. har bekräftats genom telefonkontakt med kansliet vid Hallsbergs tingsrätt.

I en kommentar till remissvaret har AA vidhållit sina klagomål.

Jag har inhämtat muntliga upplysningar från advokaten FF, AA:s offentliga försvarare. Han har uppgett att han inte tillfrågades om han hade något att erinra mot att en vårdare var närvarande under samtalet med AA. FF har vidare uppgett att det var AA som diskuterade saken med vårdarna och att han själv inte deltog i diskussionen utan utgick från att vårdarna följde gällande bestämmelser på området.

Bedömning

Det ligger i sakens natur att en tilltalad i ett brottmål, även om denne är intagen i anstalt, har rätt till ett förberedande samtal med sin försvarare inför en huvudförhandling. Enligt 21 kap. 9 § rättegångsbalken, som tar sikte på situationer då den tilltalade är anhållen eller häktad, har en offentlig försvarare rätt till ett enskilt samtal med sin huvudman. Motsvarande bestämmelse finns i 29 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt och avser situationer då t.ex. en offentlig försvarare besöker sin huvudman i anstalten. I bestämmelsen sägs att ett sådant besök skall vara bevakat om advokaten eller den intagne begär det. Även en intagen har således rätt till ett enskilt samtal med sin försvarare, såvida inte advokaten uttrycker önskemål om att besöket skall vara bevakat. Den angivna bestämmelsen får anses analogt tillämplig i aktuellt fall.

Som framkommit ovan råder det delade meningar om vad som sades i bevakningsfrågan vid tingsrätten, vilket jag finner mycket anmärkningsvärt, särskilt mot bakgrund av att möjligheten till missuppfattningar i en sådan begränsad fråga rimligen borde vara minimal. Jag tror emellertid inte att ytterligare utredning för att utröna vad som sades skulle vara meningsfull. Utredningen ger således inte stöd för kritik mot myndigheten. Jag vill dock erinra om att den intagne har en ovillkorlig rätt att tala enskilt med sin offentliga försvarare, såvida försvararen inte är av annan uppfattning.

I övrigt har inget framkommit som föranleder något uttalande från min sida.